YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

16 päivänä heinäkuuta 2009 *

Asiassa C-344/08,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Sąd Rejonowy w Kościanie (Puola) on esittänyt 8.7.2008 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 24.7.2008, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajana on

Tomasz Rubach,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit J.-C. Bonichot, K. Schiemann, J. Makarczyk ja C. Toader (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Poiares Maduro,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Puolan hallitus, asiamiehenään M. Dowgielewicz,

– Espanjan hallitus, asiamiehenään N. Díaz Abad,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään M. Konstantinidis ja M. Owsiany-Hornung,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa sääntelemällä 9.12.1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 338/97 (EYVL 1997, L 61, s. 1) 8 artiklan 5 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty Rubachia vastaan Puolan luonnonsuojelulainsäädännön rikkomisten vuoksi aloitetussa rikosasiassa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskeva yleissopimus

3 Washingtonissa 3.3.1973 allekirjoitetun luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 993, nro I-14537; jäljempänä CITES-yleissopimus) tavoitteena on taata se, että sen liitteissä lueteltujen lajien sekä niiden osien ja niistä peräisin olevien tuotteiden kansainvälinen kauppa ei vaaranna biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä ja perustuu luonnonvaraisten lajien kestävään käyttöön.

4 Mainittu yleissopimus on pantu täytäntöön Euroopan yhteisössä 1.1.1984 alkaen luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen soveltamisesta yhteisössä 3.12.1982 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3626/82 (EYVL L 384, s. 1). Tämä asetus on kumottu asetuksella N:o 338/97, jonka 1 artiklan toisessa alakohdassa säädetään, että tätä asetusta sovelletaan CITES-yleissopimuksen tavoitteita, periaatteita ja määräyksiä noudattaen.

Yhteisön oikeus

5 Asetuksen N:o 338/97 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Kaupallisen toiminnan valvontaa koskevat säännökset

1. Liitteessä A lueteltujen lajien yksilöiden ostaminen, tarjoaminen ostettavaksi, hankkiminen kaupallisiin tarkoituksiin, kaupallisessa tarkoituksessa näytteille asettaminen, käyttö hyötymistarkoituksessa ja myynti, hallussapito myyntiä varten, myytäväksi tarjoaminen tai myymistä varten kuljettaminen on kielletty.

– –

5. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja kieltoja sovelletaan myös liitteessä B lueteltuihin yksilöihin, paitsi jos asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen hyväksymällä tavalla voidaan osoittaa, että yksilöt on hankittu ja, jos ne eivät ole yhteisöstä peräisin, että ne on tuotu sinne noudattaen voimassa olevaa luonnonvaraisten eläinten ja kasvien säilymistä koskevaa lainsäädäntöä.

– –”

6 Mainitun asetuksen 16 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Seuraamukset

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet seuraamusten määräämisen varmistamiseksi ainakin seuraavista tämän asetuksen vastaisista rikkomuksista:

a) yksilöiden tuonti yhteisöön tai vienti tai jälleenvienti yhteisöstä ilman asianmukaista lupaa tai todistusta tai väärän, väärennetyn, mitättömän tai ilman luvan antavan viranomaisen lupaa muutetun luvan tai todistuksen avulla,

b) tämän asetuksen nojalla myönnetyssä luvassa tai todistuksessa määrättyjen ehtojen noudattamatta jättäminen,

– –

j) yksilöiden ostaminen, ostettavaksi tarjoaminen, hankkiminen kaupallisiin tarkoituksiin, käyttö taloudellisessa hyötymistarkoituksessa, julkinen näytteillepano kaupallisessa tarkoituksessa, myynti, hallussapito myyntitarkoituksessa, myytäväksi tarjoaminen ja myytäväksi kuljettaminen 8 artiklan vastaisesti,

– –

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet sovitetaan rikoksen laadun ja vakavuuden mukaan, ja ne sisältävät yksilöiden haltuunottoa ja tarvittaessa niiden takavarikointia koskevia säännöksiä.

– –

4. Liitteessä B tai C luetellun elävän yksilön saapuessa tuontipaikkaan ilman asianmukaista voimassa olevaa lupaa tai todistusta, se on otettava haltuun ja se voidaan takavarikoida, tai jos vastaanottaja kieltäytyy vastaanottamasta yksilöä, tuontipaikasta vastuussa olevan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat tarvittaessa kieltäytyä hyväksymästä lähetystä ja vaatia kuljetuksen suorittajaa palauttamaan yksilö lähtöpaikkaansa.”

7 Asetuksen N:o 338/97 liitteessä B mainitaan luokan ”hämähäkkieläimet” lahkossa ”hämähäkit” Brachypelma-suku.

Kansallinen lainsäädäntö

8 Pääasiaan sovellettavat kansalliset säännökset ovat pääasiallisesti luonnonsuojelusta 16.4.2004 annetussa laissa (Dz. U. nro 92, järjestysnumero 880; jäljempänä luonnonsuojelulaki), johon on sisällytetty CITES-yleissopimuksen säännökset ja asiaa koskeva yhteisön säännöstö.

9 Luonnonsuojelulain 61 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Sellaisiin lajeihin, joihin sovelletaan Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvia rajoituksia, kuuluvien kasvien ja eläinten sekä niiden tunnistettavien osien ja niistä valmistettujen tuotteiden kuljettaminen valtion rajan yli edellyttää, jollei 2 momentissa toisin säädetä, ympäristöasioista vastaavan ministerin lupaa.”

10 Tämän lain 64 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. 61 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sammakkoeläimiin, matelijoihin, lintuihin tai nisäkkäisiin kuuluvien eläinten omistajat ovat velvollisia tekemään niistä kirjallisen ilmoituksen rekisteriin.

2. Edellä 1 momentin mukainen rekisteri-ilmoitusta koskeva velvollisuus ei koske:

1) eläintarhoja;

2) henkilöitä, jotka harjoittavat 61 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla eläimillä käytävää kauppaa koskevaa liiketoimintaa;

3) eläinten väliaikaista pitoa niiden hoitamiseksi tai kuntouttamiseksi.

3. Edellä 1 momentissa tarkoitettua rekisteriä pitää eläinten pito- tai kasvatuspaikan piirikunnan (powiat) puheenjohtaja (starosta).

– –

5. Rekisteröinnin tekemistä tai rekisteröinnin poistamista koskeva velvollisuus tulee voimaan päivänä, jona eläin hankitaan tai luovutetaan, tuodaan maahan tai viedään maasta, otetaan haltuun taikka menetetään tai jona se kuolee. Rekisteröinnin tekemistä tai poistamista koskeva hakemus on toimitettava piirikunnan puheenjohtajalle 14 päivän kuluessa siitä päivästä, jona tällainen velvollisuus syntyy.

– –

8. Piirikunnan puheenjohtaja vahvistaa rekisteröinnin laatimallaan todistuksella.

9. Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetut henkilöt ovat velvollisia pitämään hallussaan 4 momentin 11 kohdan mukaisen asiakirjan alkuperäiskappaleen tai jäljennöksen ja luovuttamaan sen myydyn eläimen mukana. Eläimen myyjän on merkittävä jäljennökseen juokseva numero, asiakirjan laatimispäivä, myyjän leima ja allekirjoitus sekä niiden eläinten lukumäärä, joita asiakirja koskee, sekä tiedot siitä, mihin lajiin eläimet kuuluvat, jos asiakirjajäljennös koskee useampaa kuin yhtä lajia.

– –”

11 Mainitun lain 128 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Henkilö, joka

– –

2) rikkoo luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa sääntelemällä annettuja Euroopan unionin säännöksiä:

– –

d) tarjoamalla luovutettavaksi tai ostettavaksi, ostamalla tai hankkimalla, käyttämällä tai asettamalla julkisesti näytteille hyötymistarkoituksessa tai luovuttamalla, kasvattamalla ja kuljettamalla myymistä varten määritettyjen kasvi- ja eläinlajien yksilöitä,

– –

tuomitaan vapausrangaistukseen, jonka pituus on kolmesta kuukaudesta viiteen vuoteen.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

12 Ennakkoratkaisun esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että Rubach hankki terraariopörssistä Brachypelma albopilosum -sukuun kuuluvia eksoottisia hämähäkkejä, jotka ovat asetuksen N:o 338/97 liitteessä B mainittuun eläinlajiin kuuluvia suojeltavia yksilöitä, ja että hän aloitti näiden hämähäkkieläinten kasvattamisen ja tarjosi niitä myytäväksi Internet-huutokaupassa vuoden 2006 helmikuusta saman vuoden lokakuuhun.

13 Näiden tekojen vuoksi Rubachia syytettiin 46:sta luonnonsuojelulain 128 §:n 2 momentin d kohdan rikkomisesta.

14 Sąd Rejonowy w Kościanie vapautti 26.10.2007 antamallaan tuomiolla vastaajan syytteistä kaikkien niiden tekojen osalta, joista häntä syytettiin, ja katsoi, että hänen menettelynsä ei ilmentänyt sen lainvastaisen teon, josta häntä oli syytetty, ominaispiirteitä.

15 Sąd Okręgowy w Poznaniu kumosi mainitun tuomion Kościanin aluesyyttäjän valituksen johdosta 2.4.2008 antamallaan tuomiolla kokonaan ja palautti sen uudelleenkäsittelyä varten.

16 Asian uudelleenkäsittelyssä Sąd Rejonowy w Kościanie katsoi, että muutoksenhakutuomioistuimen soveltamasta kansallisen lainsäädännön tulkinnasta, jota tämän uudelleenkäsittelyn suorittavan tuomioistuimen on noudatettava, olisi seurauksena se, että vastaaja voisi vapautua rikosoikeudellisesta vastuustaan vain osoittamalla eläinten alkuperän joko esittämällä todistuksen luonnonsuojelulain 64 §:n 1 momentin mukaisesti pidettävään rekisteriin ilmoittamisesta myytyjen eläinten osalta tai esittämällä näyttöä, jonka perusteella voidaan todentaa näiden eläinten alkuperä ja määrittää selvästi se henkilö tai ne henkilöt, joille ne kuuluivat tai jotka ovat kasvattaneet ne.

17 Ensimmäisen seikan osalta Sąd Rejonowy w Kościanie tiedusteli asiaa Starostwo Powiatowe w Kościanielta (Kościanin piirikunnan viranomainen). Tämän viranomaisen kanta osoittaa, että vastaaja ei voinut saada tässä asiassa kysymyksessä olevia yksilöitä merkityksi mainittuun rekisteriin, koska ne kuuluivat hämähäkkieläimiin, joita rekisteröintivelvollisuus ei koskenut. Myös Puolan hallitus on vahvistanut tämän seikan kirjallisissa huomautuksissaan.

18 Vastaaja, jolta edellytetään sellaisen asiakirjan esittämistä, jota häntä ei kansallisessa lainsäädännössä velvoiteta hankkimaan, mutta jolta ei myöskään edellytettäisi tarkkoja tietoja kyseessä olevien eläinten alkuperästä, ei voisi Sąd Rejonowy w Kościanien näkemyksen mukaan vapautua rikosoikeudellisesta vastuustaan.

19 Tässä tilanteessa Sąd Rejonowy w Kościanie päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”[M]iten [asetuksen N:o 338/97] liitteessä B lueteltujen eläinten (muiden kuin sammakkoeläinten, matelijoiden, lintujen ja nisäkkäiden) omistaja voi todistaa [mainitun asetuksen 8 artiklan 5 kohdassa] tarkoitetulla tavalla ja syyttömyysolettaman valossa, että hänen yksilönsä on hankittu – – luonnonvaraisia eläin- ja kasvilajeja koskevien voimassa olevien säädösten mukaisesti – –?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

20 Puolan hallitus ehdottaa, että ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle vastataan siten, että asetuksen N:o 338/97 8 artiklan 5 kohdassa, jossa tämän saman asetuksen 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kaupallisen toiminnan harjoittamisen mahdollisuuden edellytykseksi on asetettu mainitun asetuksen liitteessä B lueteltujen lajien yksilöiden hankinnan laillisuuden osoittaminen, viitataan niihin todistelua koskeviin sääntöihin, joita sovelletaan toimivaltaisessa kansallisessa viranomaisessa käytävässä menettelyssä. Jos kysymyksessä on rikosasioita käsittelevä tuomioistuin, tämän seikan osoittaminen olisi suoritettava sellaisten rikosprosessuaalisten periaatteiden mukaisesti, jotka edellyttävät, että seikkojen todenperäisyys selvitetään kaikkien mahdollisten todistuskeinojen avulla ja että ne epävarmuudet, joita ei ole voitu poistaa, luetaan syytetyn henkilön eduksi.

21 Espanjan hallitus ehdottaa, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa kysymykseen siten, että kaikkien liitteessä B lueteltujen yksilöiden alkuperän laillisuudesta on edellytettävä näyttöä ja että tämän näytön, joka mahdollistaa kyseessä olevien yksilöiden lainmukaisen alkuperän selvitettävyyden kaikissa tilanteissa, arviointi jätetään CITES-yleissopimuksen nojalla toimivaltaisille jäsenvaltioiden hallintoviranomaisille.

22 Euroopan yhteisöjen komission mukaan ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle on vastattava, että kansallisen tuomioistuimen on sellaisen rikosoikeudenkäynnin aikana, jossa pyritään ratkaisemaan, onko asetuksen N:o 338/97 8 artiklan 5 kohdan säännöksiä mahdollisesti rikottu, sovellettava tällaisia rikosoikeudellisia menettelyjä koskevien yhteisön säännösten puuttuessa pääsääntöisesti kansallista lainsäädäntöä, tulkittava sitä yhteisön oikeuden mukaisesti ja pyrittävä varmistamaan yhteisön oikeuden tehokas vaikutus. Todistustaakan jaon osalta komissio katsoo, että kun otetaan huomioon se seikka, että kieltoa käyttää asetuksen N:o 338/97 liitteessä B lueteltujen lajien yksilöitä kaupallisiin tarkoituksiin sovelletaan pääsääntönä, syyttäjän tehtävänä on rikosoikeudenkäynnissä osoittaa, että Rubach on käyttänyt suojeltujen lajien yksilöitä kaupallisiin tarkoituksiin. Sitä vastoin Rubachin tehtävänä pitäisi olla sen osoittaminen, että hän on saanut nämä yksilöt haltuunsa laillisesti, mikä mahdollistaisi hänelle vapautumisen rikosoikeudellisesta vastuusta.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

23 Kuten kaikesta ennakkoratkaisupyynnössä esitetystä ilmenee, ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee pääasiallisesti yhtäältä sitä, mitkä ovat asetuksen N:o 338/97 8 artiklan 5 kohdan valossa hyväksyttävät todistuskeinot rikosoikeudellisessa menettelyssä, joka koskee pääasiassa kyseessä olevan kaltaista tämän asetuksen liitteessä B lueteltujen eläinlajien yksilöihin liittyvää toimintaa, ja toisaalta sitä, mikä on oikeudenmukainen todistustaakan jako tällaisten yksilöiden hankinnan laillisuuden ratkaisemisen osalta.

24 Mainitun asetuksen liitteissä A ja B lueteltujen lajien yksilöitä varten perustetun suojelujärjestelmän tavoitteena on mahdollisimman kattavan luonnonvaraisten eläin- ja kasviyksilöiden suojelun turvaaminen sääntelemällä niillä käytävää kauppaa CITES-yleissopimuksen tavoitteita, periaatteita ja määräyksiä noudattaen.

25 On kiistatonta, että asetuksessa N:o 338/97 ei kielletä yleisesti muiden kuin sen liitteessä A tarkoitettujen lajien maahantuontia ja kaupan pitämistä (asia C-219/07, Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers ja Andibel, tuomio 19.6.2008, Kok., s. I-4475, 18 kohta).

26 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on aikaisemmin todennut, asetuksen N:o 338/97 liitteessä B lueteltujen lajien yksilöiden käyttäminen kaupallisiin tarkoituksiin on sallittua, jos tämän asetuksen 8 artiklan 5 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät (asia C-510/99, Tridon, tuomio 23.10.2001, Kok., s. I-7777, 44 kohta). Mainitun asetuksen 8 artiklan 5 kohdassa säädettyä kaupallista käyttöä koskevaa kieltoa ei sovelleta, jos asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen hyväksymällä tavalla voidaan osoittaa, että nämä yksilöt on hankittu ja, jos ne eivät ole yhteisöstä peräisin, että ne on tuotu sinne noudattaen voimassa olevaa luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelua koskevaa lainsäädäntöä.

27 Näiden säännösten valossa on todettava, että asetuksessa N:o 338/97 ei täsmennetä sitä, mitä todistuskeinoja tämän asetuksen liitteessä B lueteltujen lajien yksilöiden hankinnan laillisuuden osoittamiseksi voidaan mainitun asetuksen 8 artiklan 5 kohdassa säädettyjen edellytysten mukaisesti käyttää erityisesti silloin, kun nämä yksilöt ovat syntyneet vankeudessa yhteisön alueella. Niiden todistuskeinojen, joilla nämä olosuhteet voidaan osoittaa, vahvistaminen on siten jätetty jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tehtäväksi. Näihin keinoihin kuuluvat tässä samassa asetuksessa säädetyt luvat tai todistukset tai muut soveltuvat asiakirjat, joita toimivaltaiset kansalliset viranomaiset pitävät hyödyllisinä.

28 Tältä osin on huomattava, että yhteisön todisteen käsitettä koskevien oikeussääntöjen puuttuessa kaikki ne todistuskeinot, jotka sallitaan jäsenvaltioiden prosessilainsäädännöissä samankaltaisissa menettelyissä, ovat lähtökohtaisesti hyväksyttäviä. Näin ollen pääasian kaltaisessa tilanteessa kansallisten viranomaisten on päätettävä todisteluun sovellettavan kansallisen lainsäädännön periaatteiden mukaisesti, onko niiden ratkaistavana olevassa konkreettisessa tapauksessa ja kaikki seikat huomioon ottaen osoitettu, että asetuksen N:o 338/97 8 artiklan 5 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-310/98 ja C-406/98, Met-Trans ja Sagpol, tuomio 23.3.2000, Kok., s. I-1797, 29 ja 30 kohta).

29 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle on siten vastattava tämän ensimmäisen seikan osalta, että asetuksessa N:o 338/97 ei rajoiteta niitä todistuskeinoja, joita tämän asetuksen liitteessä B lueteltujen lajien yksilöiden hankinnan laillisuuden ratkaisemisessa voidaan käyttää, ja että kaikki todistuskeinot, jotka kyseisen jäsenvaltion prosessilainsäädännössä sallitaan samankaltaisissa menettelyissä, ovat lähtökohtaisesti hyväksyttäviä ratkaistaessa mainittujen yksilöiden hankinnan laillisuutta.

30 Toiseksi asetuksen N:o 338/97 liitteessä B lueteltujen eläinlajien yksilöiden hankinnan laillisuuden ratkaisemisessa sovellettavan todistustaakan jaon osalta on syyttömyysolettamaa koskevan periaatteen valossa huomattava, että syyttömyysolettama, sellaisena kuin se seuraa erityisesti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen 6 artiklan 2 kohdasta, kuuluu perusoikeuksiin, jotka Euroopan yhtenäisasiakirjan johdanto-osassa ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklan 2 kohdassa vahvistetun yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti suojataan yhteisön oikeusjärjestyk-

sessä (ks. muun muassa asia C-199/92 P, Hüls v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok., s. I-4287, 149 kohta ja asia C-235/92 P, Montecatini v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok., s. I-4539, 175 kohta).

31 Syyttömyysolettamalla pyritään takaamaan jokaiselle oikeus siihen, että häntä ei nimetä rikokseen syylliseksi tai kohdella sellaisena ennen kuin hänen syyllisyytensä on näytetty toteen tuomioistuimessa (ks. asiat Y. B. ym. v. Turkki, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 28.10.2004, nrot 48173/99 ja 48319/99, 43 kohta).

32 On korostettava, että asetuksen N:o 338/97 liitteessä A ja B lueteltujen lajien yksilöitä varten käyttöön otetulla suojelujärjestelmällä ei ole vaikutusta syyttäjän yleiseen velvollisuuteen näyttää rikosasiassa toteen se, että vastaaja on käyttänyt kaupallisiin tarkoituksiin asetuksen N:o 338/97 liitteessä B lueteltujen lajien yksilöitä, jotka ovat voimassa olevalla lainsäädännöllä suojeltuja.

33 Vastaajalla on joka tapauksessa oikeus puolustautua hänen rikosoikeudellisen vastuunsa toteamista vastaan osoittamalla asetuksen N:o 338/97 8 artiklan 5 kohdan säännösten mukaisesti, että hän on saanut mainitut yksilöt haltuunsa laillisesti ja mainitussa säännöksessä säädettyjen edellytysten mukaisesti, ja käyttää tähän tarkoitukseen kaikkia sovellettavassa prosessilainsäädännössä sallittuja todistuskeinoja.

34 Esitettyyn kysymykseen on siten vastattava, että asetuksen N:o 338/97 8 artiklan 5 kohtaa on tulkittava siten, että tämän säännöksen rikkomisesta syytettyä henkilöä vastaan aloitetussa rikosasiassa kaikki ne todistuskeinot, jotka sallitaan kyseisen jäsenvaltion prosessilainsäädännössä samankaltaisissa menettelyissä, ovat lähtökohtaisesti hyväksyttäviä tämän asetuksen liitteessä B lueteltujen eläinlajien yksilöiden hankinnan laillisuuden arvioimisessa. Kun otetaan huomioon myös syyttömyysolettamaa koskeva periaate, tällaisella henkilöllä on käytössään kaikki nämä keinot sen

osoittamiseksi, että hän on saanut mainitut yksilöt haltuunsa laillisesti ja mainitussa säännöksessä säädettyjen edellytysten mukaisesti.

Oikeudenkäyntikulut

35 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa sääntelemällä 9.12.1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 338/97 8 artiklan 5 kohtaa on tulkittava siten, että tämän säännöksen rikkomisesta syytettyä henkilöä vastaan aloitetussa rikosasiassa kaikki ne todistuskeinot, jotka sallitaan kyseisen jäsenvaltion prosessilainsäädännössä samankaltaisissa menettelyissä, ovat lähtökohtaisesti hyväksyttäviä tämän asetuksen liitteessä B lueteltujen eläinlajien yksilöiden hankinnan laillisuuden arvioimisessa. Kun otetaan huomioon myös syyttömyysolettamaa koskeva periaate, tällaisella henkilöllä on käytössään kaikki nämä keinot sen osoittamiseksi, että hän on saanut mainitut yksilöt haltuunsa laillisesti ja mainitussa säännöksessä säädettyjen edellytysten mukaisesti.

Allekirjoitukset